

ÖZET

TÜRKİYE’NİN SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI İHRACATINDAKİ SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Gözde BAYRAMER

Yüksek Lisans Tezi, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Renan TUNALIOĞLU
2015, 160 sayfa

Türkiye, zeytin ağaç varlığı, sofralık zeytin ve zeytinyağı üretiminde dünyanın en önemli üretici ülkeleri arasındadır. Bu nedenle çalışmada, Türkiye’nin sofralık zeytin ve zeytinyağının dış pazardaki rekabeti ve sorunları sektör paydaşlarının düşünce ve görüşleri çerçevesinde değerlendirilmiştir. Araştırmada, Ege Zeytin ve Zeytinyağı İhracatçı Birlikleri Yönetim Kurulu üyelerinin tamamı (11 kişi) ve Ege İhracatçı Birlikleri’ne üye ihracatçı firma (24 kişi) yöneticileriyle görüşülmüştür. Yarı Yapılandırılmış Derinlemesine mülakat sonucu elde edilen veriler, birincil, ikincil ve üçüncül kodlarla anlamlı bir bütünlük oluşturularak sınıflandırılmıştır. Araştırmada, ihracatta en önemli sorunun rekabet gücünü olumsuz etkilemesi nedeniyle kaliteli hammaddede sürdürülebilirlik ve fiyat istikrarsızlığı olduğu tespit edilmiştir. İhracatçılar için yeni pazarlarda yer alabilmek kadar devamlılık göstermek de çok önemlidir. Zeytin ve zeytinyağı ihracatçıları, bu sorun konusunda hemfikir olmalarına rağmen çözüm önerilerinde farklı görüşlere sahiptirler. Bu sorununun çözümü için öncelikle ve ortak görüş doğrultusunda önerilen “lisanslı depoculuk sistemi”nin, arz - değer zincirinde sadece görsel değil işlevsel de olmasının gerekliliğidir. Fakat ihracatçılar, diğer bir çözüm önerisi olan “Dahilde İşleme Rejimi” (DİR) konusunda ise aynı görüşe sahip değillerdir. Nitekim, zeytin ve zeytinyağı ihracatında diğer önemli bir sorun ise Avrupa Birliği (AB)’nin Türkiye’ye uyguladığı gümrük vergisi ve diğer ülkelere tanınan kota hakkının Türkiye’ye tanınmamasıdır. Bu sorunun varlığında görüş birliği içerisinde olan sektör, Türkiye’nin küresel imajını zedeleyen ve markalaşma faaliyetlerini kısıtlayan “dökme” ihracatın geçici bir çözüm olduğunu, bu nedenle AB ile uyumlaştırılacak yapıcı ve kalıcı politikaların oluşturulmasında siyasi otoritenin daha fazla gayret göstermesi gerektiğini belirtmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Zeytinyağı, Sofralık Zeytin, İhracat, Kaliteli Hammadde, Sürdürülebilir Hammadde, Nitel Araştırma Metodu